[2018] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 910 ਏ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਵੀ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ

(2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2182)

14 ਅਗਸਤ, 2018

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਆਰ. ਭਾਨੁਮਥੀ ਅਤੇ ਨਾਵਿਨ ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਜੇ.]

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1985:ਐੱਸ. 50-ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ-ਡੀ. ਐੱਸ. ਪੀ. ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਬੈਗ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਬੈਗ ਵਿੱਚ 7.4 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਅਫੀਮ ਪਾਈ ਗਈ-20 ਗ੍ਰਾਮ ਦੇ ਦੋ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ-ਮਲਖਾਨਾ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ-ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਅਫੀਮ ਪਾਏ ਗਏ-ਐੱਸ. ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ/ਅਟੈਚੀ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਮੂਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪਾਰਸਲਾਂ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ।18 ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ-ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆਃਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-3 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-5 ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ-ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਕਲਮਬੰਦ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ-ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ-ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ 'ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ' ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਅਧਾਰਤ
910

ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਉੱਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐੱਸ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਐਕਟ, 1985:ਐੱਸ 50-ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ-ਸਕੂਟਰ/ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ 'ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਲਈ ਐੱਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।ਨਿੱਜੀ ਖੋਜ ਲਈ ਐਕਟ ਦਾ 50.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਰੱਖਿਆਃ1. ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਫਾਈਲ ਉੱਤੇ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਅਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ।ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਲਖਾਨੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਗੇ।[ਪਾਰਸ 11-12] [915-E-F, G-H]

ਐੱਚ. ਪੀ. ਬਨਾਮ ਦਾ ਰਾਜਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (2005) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 350:[2005] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 417; ਵਿਜੈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2013) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 527:[2013] 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 293-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

2. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।[ਪਾਰਸ 15,16] [916-ਐਚ; 917-ਏ; 918-ਸੀ-ਡੀ]

ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007)4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 415:[2007] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 630; ਜੁਗੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2012) 6 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 297:[2012] 6912 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2018] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ.

ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 193; ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਜੀਵਨ ਅਤੇ

ਹੋਰ (2010) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 529:[2009] 16 ਐੱਸਸੀਆਰ 154;

ਭਾਸਕਰ ਰਾਮੱਪਾ ਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ

ਕਰਨਾਟਕ (2009) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 690:[2009] 5 ਐੱਸਸੀਆਰ 256;

ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007)

ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 415:[2007] 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 630-'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2005] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 417	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 5**
[2013] 4 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 293	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 9**
[2012] 6 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ 193	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ**	**ਪੈਰਾ 13**
[2007] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 630	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 15**
[2009] 16 ਐੱਸਸੀਆਰ 154	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 15**
[2009] 5 ਐੱਸਸੀਆਰ 256'	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 15**
[2007] 2 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 630	**ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 15**

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ2010 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2182

2002 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 199-ਡੀ. ਬੀ. ਏ. ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ <ਆਈ. ਡੀ. 1 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ, ਆਰ. ਕੇ. ਤਲਵਾੜ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਸ਼ਰੀ, ਵਕੀਲ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੰਜੀਤਾ ਰੋਹਤਗੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਵਕੀਲ।ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਰ. ਭਾਨੁਮਥੀ, ਜੱਜ 1.ਇਹ ਅਪੀਲ 2002 ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਐਂਡ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 (ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

2. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕੇਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 30.04.1998 'ਤੇ, ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਸ. ਆਈ., ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਦਰ ਲੁਧਿਆਣਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਗਿੱਲ ਏ ਦੇ ਪੁਲ' ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵੱਲ ਨਹਿਰ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਲਗਭਗ 7 ਵਜੇ-7:30 ਵਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਸਕੂਟਰ No.PB-10B-2413 'ਤੇ ਆਇਆ।ਸਕੂਟਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਕੂਟਰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ।ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਦੇ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਨੇ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕੇ ਬੈਗ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਬੈਗ "ਅਫੀਮ" ਪਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ 7 ਕਿਲੋ ਅਤੇ 40 ਗ੍ਰਾਮ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਅਫੀਮ" ਦੇ ਦੋ ਨਮੂਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦਾ ਭਾਰ 20 ਗ੍ਰਾਮ ਸੀ, ਲਏ ਗਏ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮੋਨੋਗ੍ਰਾਮ "ਜੇ. ਐੱਸ". ਅਤੇ "ਜੀ. ਐੱਸ". ਨਾਲ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਮੋ Ext.-PE ਰਾਹੀਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ। ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦੋ ਨਮੂਨੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਐੱਮ. ਐੱਚ. ਸੀ. (ਪੀ. ਡਬਲਿਊ.-5) ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 01.05.1998 ਨੂੰ, ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲ ਨੂੰ ਏਰੀਆ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਅਤੇ ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲਾਂ ਨੂੰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ.) ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ "ਅਫੀਮ" ਪਾਈ ਗਈ।ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1), ਐਸ. ਆਈ. ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2), ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3), ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-4) ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਐਮ. ਐਚ. ਸੀ.-5) ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 313 Cr.P.C ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

4. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਐਸਐਲ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਮੋਹਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਨ।ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

5. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (1998) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ 2 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 724, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬੈਗ/ਅਟੈਚੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਅਤੇ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।ਐੱਸ. ਆਈ. ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪਾਰਸਲ ਅਤੇ' ਜੇ. ਐੱਸ. 'ਅਤੇ' ਜੀ. ਐੱਸ. 'ਦੀਆਂ ਸੀਲਾਂ ਵਾਲੇ ਨਮੂਨੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ' ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।ਦੁਖੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਨਯੋਗ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ **ਅਸ਼ੋਕ ਉਰਫ ਡਾਂਗਰਾ ਜੈਸਵਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ** ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (2011) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 123 ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਜਾਂ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਡਰੱਗ ਜਾਂ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ/ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7. ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ. ਆਈ. ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਹਰਮਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਪੈਕੇਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਅਸੀਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ, ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ' ਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਗਏ ਮੂਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

9. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 50 ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੋਲ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਏ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਸਨ।

ਉਸ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਕਿਲੋ "ਅਫੀਮ" ਜੋ ਉਹ ਸਕੂਟਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।ਸਕੂਟਰ/ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਲਿਜਾਣ ਨੂੰ 'ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 50 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਐਚ. ਪੀ. ਵੀ.ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ (2005) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 350

10. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਈ. ਡੀ. 1 ਉੱਤੇ, ਉਸ ਨੇ ਸੈਂਪਲ ਪਾਰਸਲ ਅਤੇ ਕੇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪਾਰਸਲ ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦੀ ਅਤੇ ਸੈਂਪਲ ਸੀਲਬੰਦੀ ਨਾਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲੰਬੀਆਂ ਸੀਲਬੰਦੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-3 ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਪਾਰਸਲ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ 01.05.1998 'ਤੇ ਹੀ ਮਾਲਖਾਨੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ -5) ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮਾਲਖਾਨਾ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਮਾਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਨੇ ਮਾਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਰਜਿਸਟਰ No.19 ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਸੰਪਤੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਰਜਿਸਟਰ No.19 ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਐਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ।ਮਾਲਖਾਨਾ ਕੋਲ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਰਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-5) ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ No.19 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਂਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਇਰਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ (14) ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਅਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ।ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਜ਼ਾ ਕਲਮਬੰਦ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

12. ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ

ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਲਖਾਨੇ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

13. ਵਿਜੈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2013) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 527, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਐੱਫ. ਐੱਸ. ਐੱਲ. ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ-

"10. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ

ਜਿਤੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜ (2004) 10 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 562, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕਥਿਤ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਕ ਵਸਤੂਆਂ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।ਦੁਬਾਰਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਪੀ. ਰਾਜ (2011) 5 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 123 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਥਿਤ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਦਾਰਥ ਨਾਲ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।"

14. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਇਰਫਾਨ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਹਨ, ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਕਥਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

15. ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਏ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

[ਆਰ. ਭਾਨੁਮਤੀ, ਜੇ.] ਏ.

ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ।ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 415 ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:- "42. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ:

(1) ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ, ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸੀਮਾ, ਪਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ' ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੂਤ' ਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

(3) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਠੋਸ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ", "ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ", "ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਲਾਤ", "ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ", "ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ", ਆਦਿ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਅਜਿਹੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਝਿਜਕ' ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ "ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ" ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹਨ।

(4) ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੋਹਰੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ।ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਦੂਜਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਮੁੜ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

.

(5) ਜੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਦੋ ਵਾਜਬ ਸਿੱਟੇ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।"

ਇੱਹੋ ਜਿਹੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੁਗੇਂਦਰ

ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2012) 6 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 297, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਜੀਵਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 529, ਭਾਸਕਰ ਰਾਮੱਪਾ ਮਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2009) 11 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 690, ਚੰਦਰੱਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2007) 4 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ.415 ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ।

16. ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 'ਗਲਤ ਸਿੱਟੇ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।ਜੋਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਅਤੇ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪੀਡਬਲਯੂ-3) ਦੇ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐੱਨਡੀਪੀਐੱਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

17. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਐੱਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |